DARING CHALLENGE

Borys Plaksiy

Борис Плаксій

ЗУХВАЛИЙ ВИКЛИК

ЗОЛОТОЕ СЕЧЕНИЕ /
Аукционный дом

Борис Плаксій

ЗУХВАЛИЙ ВИКЛИК

Живопис, графіка, скульптура

Каталог виставки

23.08 – 12.09.2018

Exhibition catalogue

Paintings, graphics, sculpture

DARING CHALLENGE

Borys Plaksiy

Аукціонний дім "Золотое Сечение"
Київ, вул. Л. Первомайського, 4

Auction house "Golden Section"
4 L. Pervomaiskogo Str., Kyiv

Київ / 2018 / Kyiv

ТВОРЕЦЬ ГЛИБОКИЙ, БАГАТОГРАННИЙ...

Серед художників-шістдесятників одне з найпомітніших місць посідає мистець Борис Плаксій. Він – творець багатогранний: живописець, монументаліст, скульптор, портретист, ілюстратор, графік... і філософ. Оскільки він був людиною дуже скромною, вів не публічний спосіб життя, проте весь свій час присвячував творчості, тому й на нинішній день про цю полівекторну особистість знають небагато.

Виставка «Зухвалий виклик» з приватних колекцій творів Б. Плаксія, ініційована аукціонним будинком «Золотое сечение», дає можливість чи не вперше з досить широкою ретроспективою глибше ознайомитись із роботами самобутнього художника різних періодів творчості. На ній презентовано більше тридцяти знакових композицій майстра. Цікаво й те, що представлені роботи створені у різних жанрах, техніках і матеріалах. Ось тут і проявляється різноманіття творчості Плаксія.

Шістдесятники, до яких належав Борис Плаксій, – різнорідні за віком і фахом учасники національно-культурного (на першому етапі) і суспільно-політичного (на другому етапі) руху, об'єднані прагненням звільнитися із радянського ідеологічного кріпацтва, розширити демократичні свободи, спраглі пізнати культуру Заходу й творити модерну українську національну культуру – літературу, образотворче мистецтво, архітектуру, музику, театральне та кіномистецтво, боротися за право українського народу бути повноцінною державною нацією. Дух максималізму, прагнення досконалості, високої естетики, дотримання етично-моральних норм були панівними серед переважної більшості шістдесятників, зокрема й для Бориса Плаксія.

Експоновані на виставці кольорові акварелі художника «Мати» (1970-і), «Кобзар» (1978), «Автопортрет» (1980) та інші – наповнені новаторським трактуванням форми, яскраво вираженим національним колоритом – характерний приклад творчості мистця-шістдесятника, котрого не сприйняла тодішня офіційна критика.

Для збереження і відтворення скульптурно-декоративних традицій Плаксій обирає різьбу по дереву. І в картинах, і в різьбленні за зовнішньою простотою він вдається до асоціативного, збірного образу. І в кожному відчувається глибинне проникнення у фольклор. Такими наприклад, є композиції «Козак з пляшкою» та «Козак» (обидві – 1980-і). І фактура червоного дерева, і простота ліній, і прочитувана алегоричність оживляють прадавнє наше минуле. Варто згадати, що його дерев'яні скульптури окрім приватних збірок, зберігаються також у Музеї Михайла Коцюбинського у Чернігові.

За життя Плаксій встиг створити й низку талановитих парсун історичних постатей, борців за незалежність України: Івана Світличного, Алли Горської, Василя Стуса, В'ячеслава Чорновола тощо.

У багатьох полотнах майстра відображено драматичні сторінки української історії, страдницьку боротьбу українців за свободу рідного краю. Борис Плаксій був мистцем великої сили та яскравості таланту. У нього істинне вимірювалось ціною власної жертовності.

Його життєві креда зводяться до трьох концептуальних засад: сучасне, національне і традиційне. Як основні компоненти творчості Плаксія, що обіймають високий професіоналізм, новітні формальні прийоми творіння і сповідують якість конкретних ідеалів традиційного буття. В цьому ключі контекст українського з європейським є попутньо стержневий для розуміння і відчуття поступальності в українському малярстві, бо він передбачає органічне входження національної культури в світову.

В нашому розумінні колористика мистця приховує незбагненну нам притягальність кольорових насичених модулів, відчуття їх поєднаності між собою і взаємозалежності, взаємопричетності, що тримається на сполученні саме такого кольору з саме таким кольором. Плаксій сповідував колоризм – і цим усе сказано. Ці колірні сполуки яскраво проявились у таких глибоко філософських полотнах: «Сюрреалістична композиція з людьми» (1988), «Вірменія» (1989), «Сплеск» (1990), «Без назви» (1991), «Абстрактна композиція» (1992), «Трансформація» (1996) та інших.

Стиль Б. Плаксія, крім колористики, обіймає також багато компонентів, що йшли від школи Михайла Бойчука, а саме: організація простору, врівноваженість композиції, ритміка її вузлових і другорядних елементів, симетрія і гармонія цілого. Майстер розвинув далі засади бойчукізму і застосував їх відповідно до свого розуміння завдань мистецтва на сучасному етапі. Скажімо, ефект сюжетності на полотнах художника – у фантастичній напрузі лінійних ритмів, що створюються малюнком. Енергетична дія малюнка у фігуративних композиціях майстра унікальна і, очевидно, в українському малярстві на цьому етапі немає собі рівних.

Мистець розвивався, зростав і збагачувався йдучи від принципу «не зрадь мистецтву» – то було стремління долання істинного, опрацювання матеріалу на рівні начерку чи ескізу, на рівні опанування технікою, формальними прийомами... І тоді ми бачимо, відкриваємо для себе патріота, людину мужню, що безстрашно стала над прірвою, щоб втримати інших і не дати їм впасти. Плаксій не сприйняв парадного суєтного соцреалізму, він не сприйняв фарисейського арт-бізнесу, він йшов до програми відродження національної культури. Йшлося про утвердження національних традицій, виборювалися власні методи творчості й підходи до оволодіння новою незрозумілою тоді багатьом художньою лексикою. Це були роки становлення і кристалізації нових форм мистецького мислення, що виривалося із закостенілих канонів змісту і ставало в опозицію до існуючих правил гри в реалістичне мистецтво.

На завершення хочу наголосити, що у творчості Б. Плаксія тісно переплелись мистецьке і літературне мислення із суспільно-політичним, що і було однією з характерних ознак національно-культурного руху шістдесятництва.

Володимир Петрашик,
кандидат мистецтвознавства

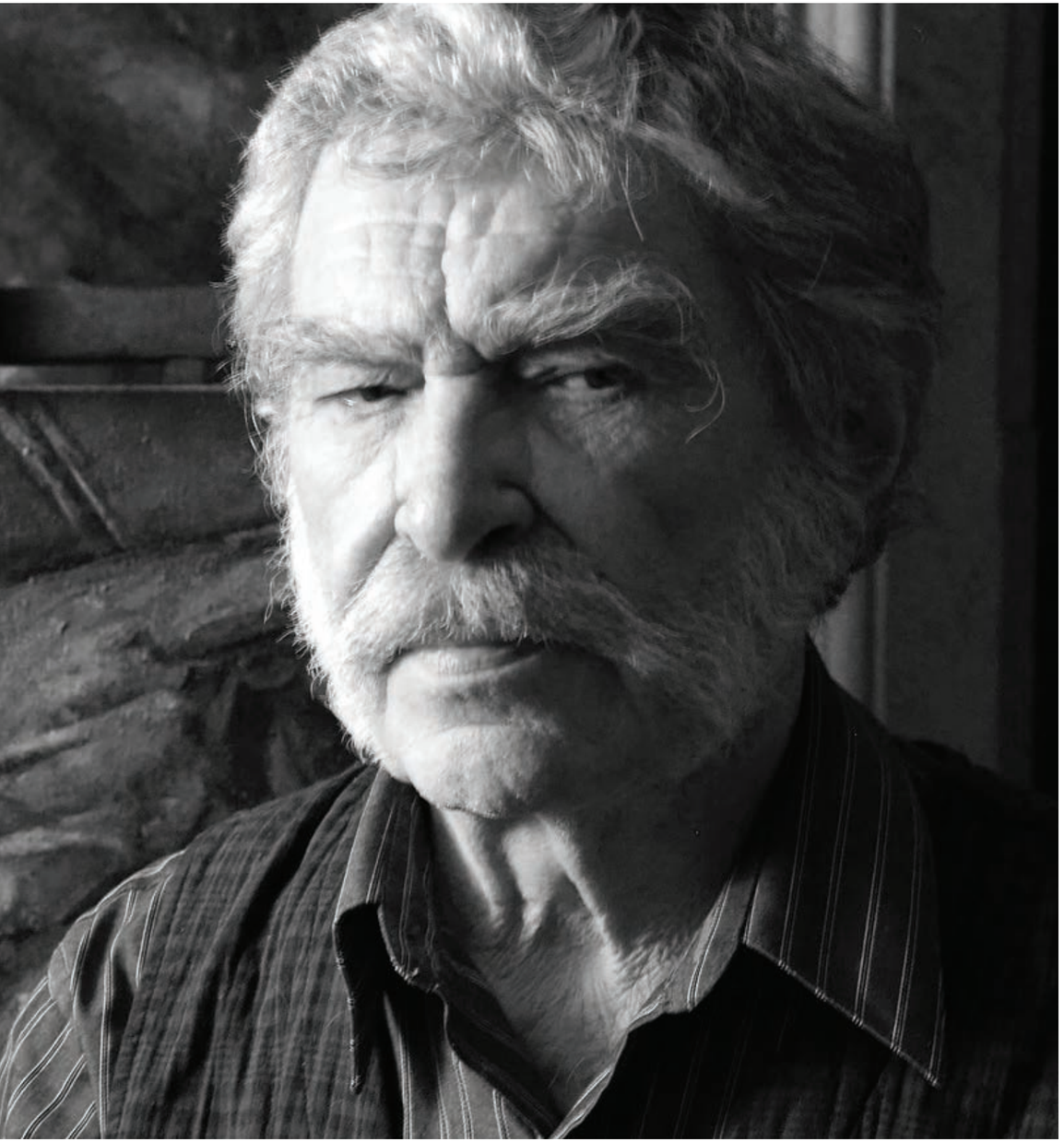

БОРИС ПЛАКСІЙ

Плаксій Борис Іванович (1937-2012) – художник-монументаліст. Народився в м. Сміла, Черкаська обл. Навчався у Дніпропетровському художньому технікумі. Закінчив Київський художній інститут. На свій час один з найвідоміших художників-монументалістів України (1960-1970-і). За антирадянську пропаганду переслідувався і був позбавлений багатьох можливостей творчого розвитку як художник. Заслужений художник України. Лауреат Національної премії ім. Т. Шевченко (2007).

У другій половині 1960-х був одним з найпопулярніших і найперспективніших молодих художників-монументалістів. Про нього писали газети і журнали, його оформленням підземного переходу біля двору «України», ресторанів «Наталка», «Пролісок», «Вітряк» захоплювалися, через його роботи сперечалися. Борис готувався до вступу в Союз художників СРСР.

Борис підписав один із колективних листів протесту проти ресталінізації в Україні. Пізніше, йому, як і іншим, пропонували відмовитися від свого «автографа». З художників від підпису не відмовилися тільки двоє: Алла Горська і Борис Плаксій. Через деякий час йому довелося платити за свою непоступливість: перестали виставляти його роботи.

У 1970 році був знищений розпис Б. Плаксія у київському кафе «Хрещатий Яр». Він розміщувався вздовж сходів, зображував київські вулиці, якими проходили його персонажі – опальні на той час Василь Симоненко, Іван Дзюба, Іван Драч. Твір збили зі стін, а ім'я автора на довгі роки зникло з офіційного мистецького життя.

Замість того, щоб прийняти в Союз художників СРСР, його звільнили з роботи в Київському монументально-декоративному комбінаті Худфонду СРСР. Почалися роки поневірянь.

Мужньо зносячи негаразди, Борис наполегливо працював. Наприклад, він міг створити прекрасний портрет за один-два сеанси. Плаксій – неперевершений портретист.

Тільки в 1978 році він був знову прийнятий на роботу в Київський монументально-декоративний комбінат.

В союз художників його так і не прийняли. Перед розглядом заяви в приймальній комісії у нього відбулася розмова з відповідальним чиновником про підпис під листом протесту шістдесятих років. І знову Борис Плаксій не захотів відмовитися від нього. У цій відповіді – весь Борис Плаксій.

Створив більше тисячі робіт – різних жанрів і в різному матеріалі. Його дерев'яні скульптури знаходяться у Музеї Михайла Коцюбинського в Чернігові.

Автор багатьох портретів талановитих, зі своєю громадською позицією, але гнаних системою, письменників, поетів, художників, інтелігенції.

Перша персональна виставка відбулася в Торонто у 1991 році, наступна – 1996 року.

Заслужений художник України.

В 2007 році став Лауреатом Шевченківської премії в галузі мистецтва, за цикл живописних робіт «Агонія зла» та «Засновники Незалежності» – це близько дев'яти десятків портретів знакових в контексті Незалежності особистостей, від Івана Мазепи до національних романів 1990-х. Вони зберігаються в столичному будинку-музеї Івана Кавалерідзе, і за їх мотивами знятий документальний фільм «Кредо».

БІОГРАФІЯ

1

«Жіночий портрет», 1969

Картон, олія
44 x 34 см
Підпис і дата на звороті
Приватна збірка

"Woman's Portrait", 1969

Oil on cardboard
44 x 34 cm
Signature and date on the back
Private collection

2

«Автопортрет», 1970-і

Оргаліт, темпера
44 x 41 см
Підпис знизу ліворуч
Приватна збірка

"Self-portrait", 1970s

Tempera on fiberboard
44 x 41 cm
Signed from bottom to left
Private collection

3

«Козак з пляшкою», 1980-і

Дерево, різьблення
47 x 15,5 см
Приватна збірка

"Cossack with a bottle", 1980s

Wood, carving
47 x 15.5 cm
Private collection

4

«Козак», 1980-і

Дерево, різьблення
25,5 x 14 см
Приватна збірка

"Cossack", 1980s

Wood, carving
25.5 x 14 cm
Private collection

5

«Жіночий портрет», 1970-і

Папір, олівець
25 x 18 см
Підпис звороті
Приватна збірка

"Woman's Portrait", 1970s

Pencil on paper
25 x 18 cm
Signature on the back
Private collection

6

«Мати», 1970-і

Папір на картоні, акварель
14,5 x 7 см
Підпис і дата на звороті
Приватна збірка

"Mother", 1970s

Paper on cardboard, watercolor
14.5 x 7 cm
Signature and date on the back
Private collection

7

«Кобзар», 1978

Папір на картоні, акварель
22,5 x 18 см
Підпис і дата на картоні знизу праворуч
Приватна збірка

"Kobzar", 1978

Paper on cardboard, watercolor
22.5 x 18 cm
Signature and date on the cardboard bottom right
Private collection

8

«Портрет Хохлова Стаса», 1980-і

Папір, вугілля
39 x 29 см
Підпис знизу праворуч
Приватна збірка

"Portrait of Khokhlov Stas", 1980s

Coal on paper
39 x 29 cm
Signature bottom right
Private collection

9

«Посмертна маска Т. Г. Шевченка», 1978

Полотно, олія
39,5 x 32,5 см
Підпис і дата на звороті
Колекція Артура Уманського

"T. Shevchenko's Death Mask", 1978

Oil on canvas
39.5 x 32.5 cm
Signature and date on the back
Collection of Artur Umansky

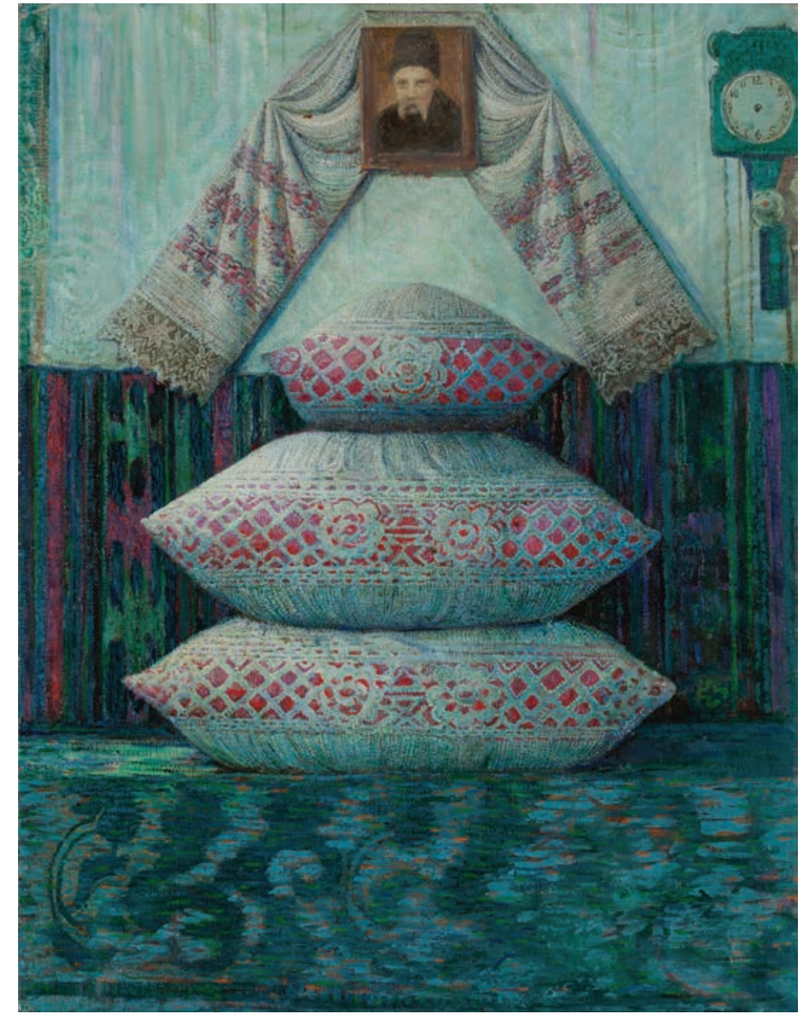

10

«Подушки. Україна спить», 1970-і

Полотно, олія
87,5 x 64,5 см
Підтверджуючий підпис арт-критика та друга художника В. Головльова
Колекція Артура Уманського

"Pillows. Ukraine is sleeping", 1970s

Oil on canvas
87.5 x 64.5 cm
Confirmative signature of the art critic and artist's friend V. Golovlev
Collection of Artur Umansky

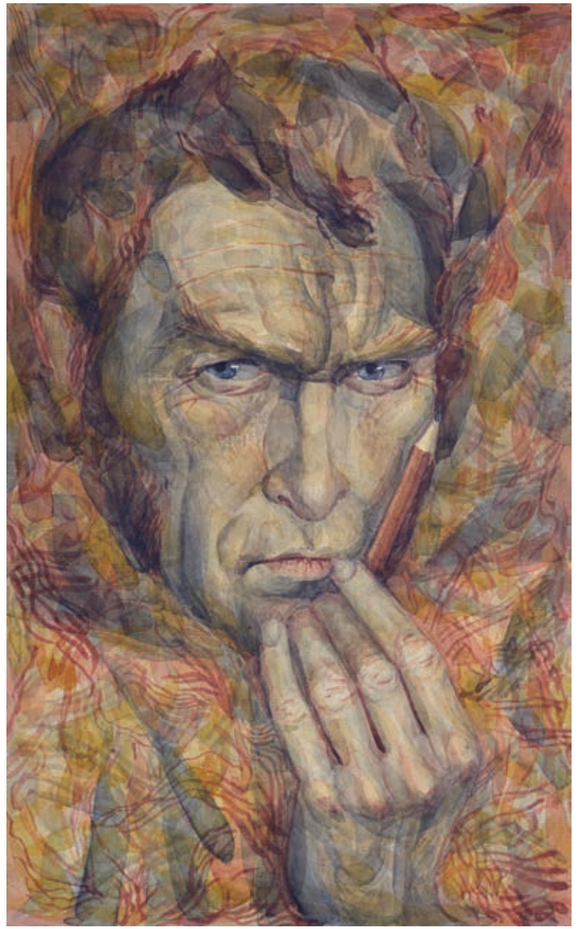

11

«Автопортрет», 1980

Папір на картоні, акварель
32,5 x 20 см
Підпис і дата на картоні знизу праворуч
Приватна збірка

"Self-portrait", 1980

Paper on cardboard, watercolor
32.5 x 20 cm
Signature and date on the cardboard bottom right
Private collection

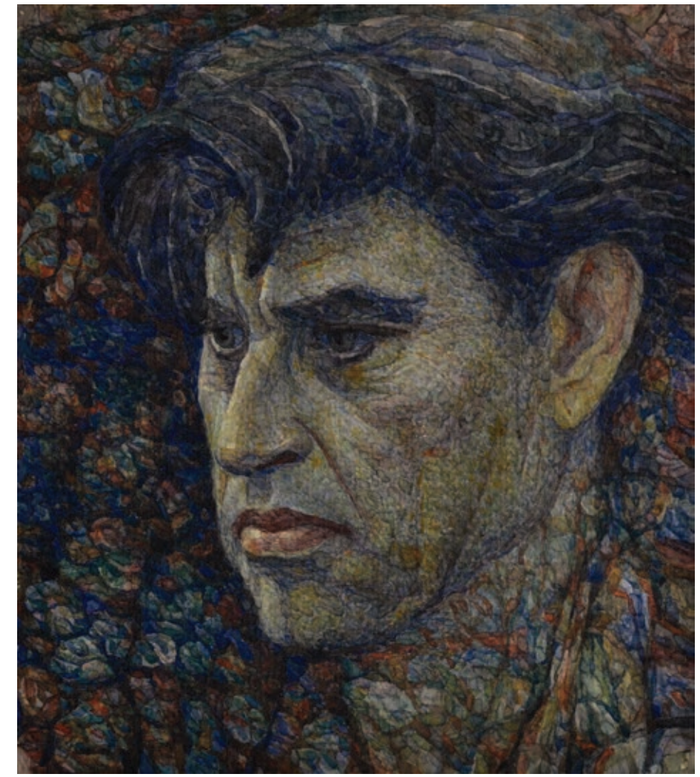

12

«Портрет Павла Тичини», 1980

Папір на картоні, акварель
18,5 x 16,5 см
Підпис і дата на звороті
Приватна збірка

"Portrait of Pavlo Tychyna", 1980

Paper on cardboard, watercolor
18.5 x 16.5 cm
Signature and date on the back
Private collection

13

«Повія. Спустошення», 1981

Полотно, олія
59 x 42 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Prostitute. Desolation", 1981

Oil on canvas
59 x 42 cm
Signature and date bottom right
Private collection

14

«Натюрморт з кавуном», 1984

Картон, олія
38 x 39,5 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Still life with a watermelon", 1984

Oil on cardboard
38 x 39.5 cm
Signature and date bottom right
Private collection

15

«Натюрморт з яблуками», 1989

Полотно, олія
24 x 33 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Still life with apples", 1989

Oil on canvas
24 x 33 cm
Signature and date bottom right
Private collection

16

«Сюрреалістична композиція з людьми», 1988

Полотно, олія
54 x 70 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Surrealistic composition with people", 1988

Oil on canvas
54 x 70 cm
Signature and date bottom right
Private collection

17

«Вірменія», 1989

Картон, олія
83 x 60 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Armenia", 1989

Oil on cardboard
83 x 60 cm
Signature and date bottom right
Private collection

18

«Сплеск», 1990

Полотно, олія
81 x 89 см
Підпис і дата знизу праворуч
Колекція Бориса та Тетяни Гриньових

"Splash", 1990

Oil on canvas
81 x 89 cm
Signature and date bottom right
Collection of Boris and Tetyana Grinev

19

«Ключі від раю», 1990

Полотно, олія
100 x 90 см
Підпис і дата знизу ліворуч
Приватна збірка

"Keys to Paradise", 1990

Oil on canvas
100 x 90 cm
Signature and date bottom left
Private collection

20

Без назви, 1991

Полотно, олія
84 x 66 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

Untitled, 1991

Oil on canvas
84 x 66 cm
Signature and date bottom right
Private collection

21

«Жіночий портрет», 1992

Полотно, олія
53,5 x 45,5 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Woman's Portrait", 1992

Oil on canvas
53.5 x 45.5 cm
Signature and date bottom right
Private collection

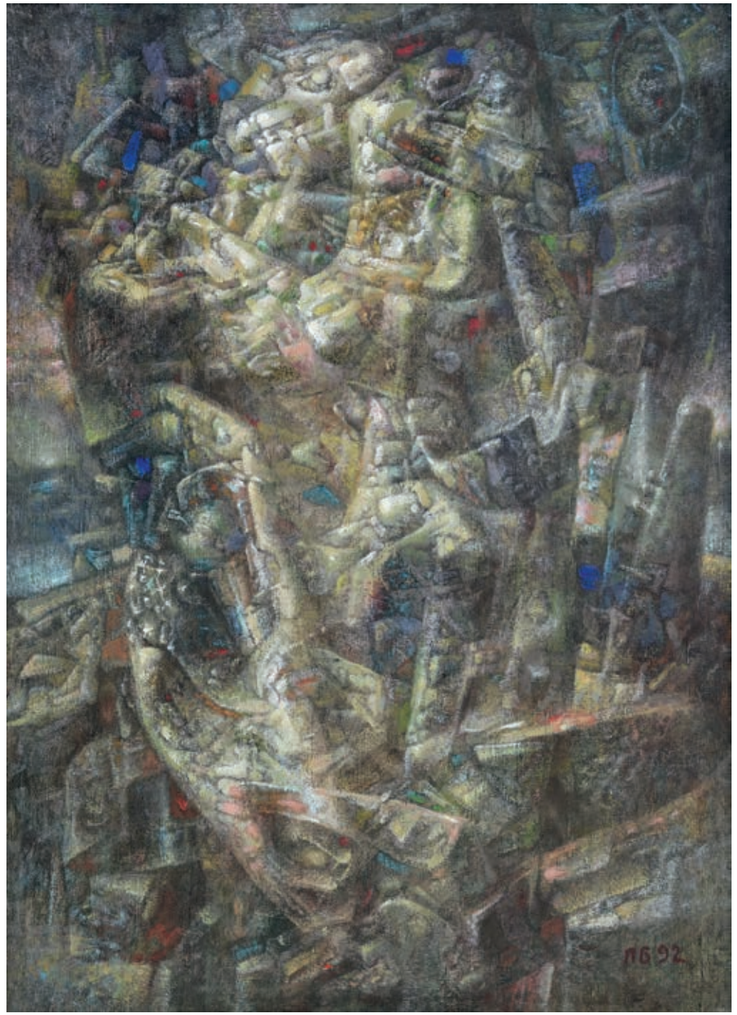

22

«Абстрактна композиція», 1992

Полотно, олія
70 x 50 см
Підпис і дата знизу праворуч
Колекція Михайла Білостоцького

"Abstract composition", 1992

Oil on canvas
70 x 50 cm
Signature and date bottom right
Collection of Mykhailo Bilostotsky

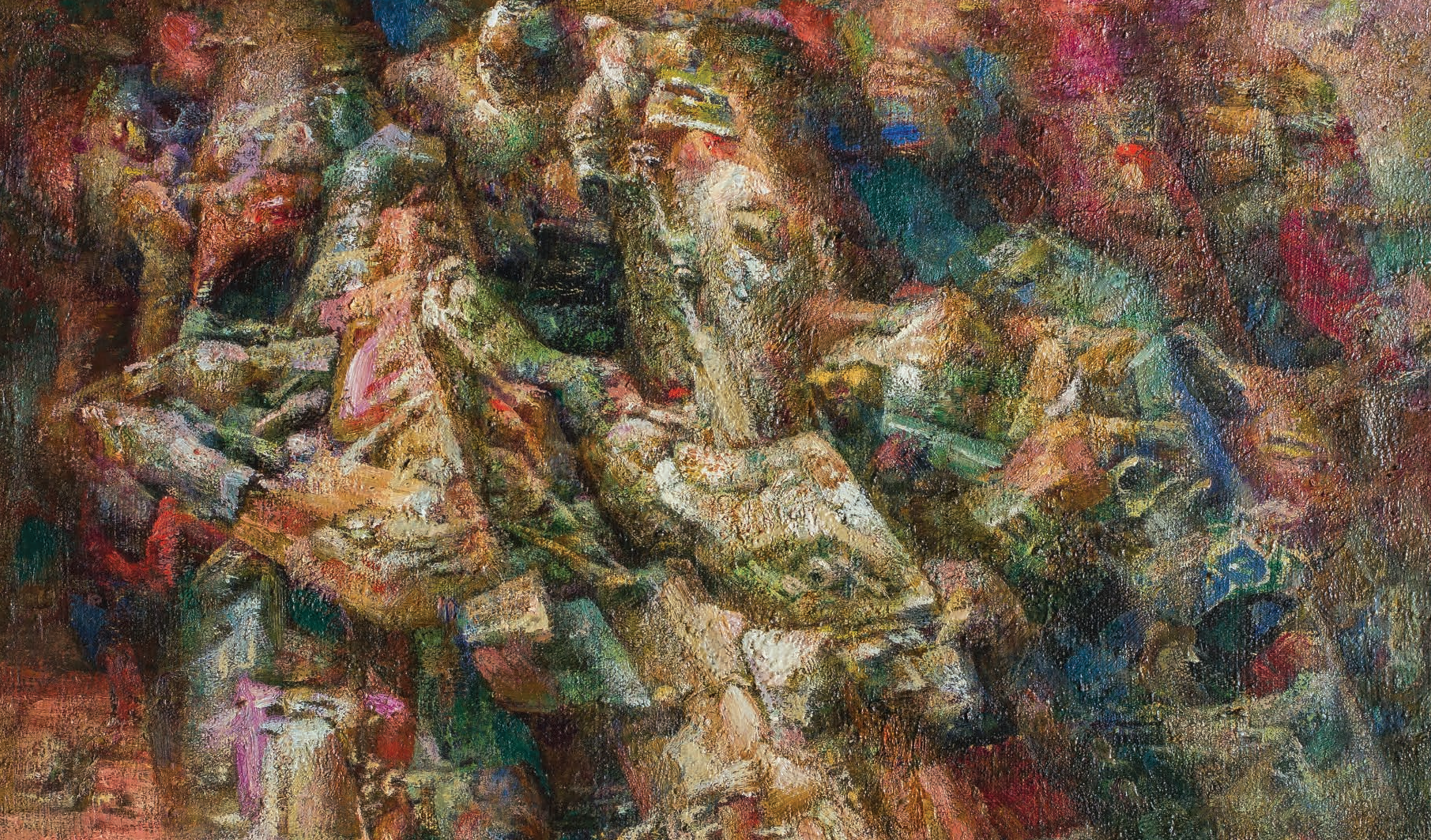

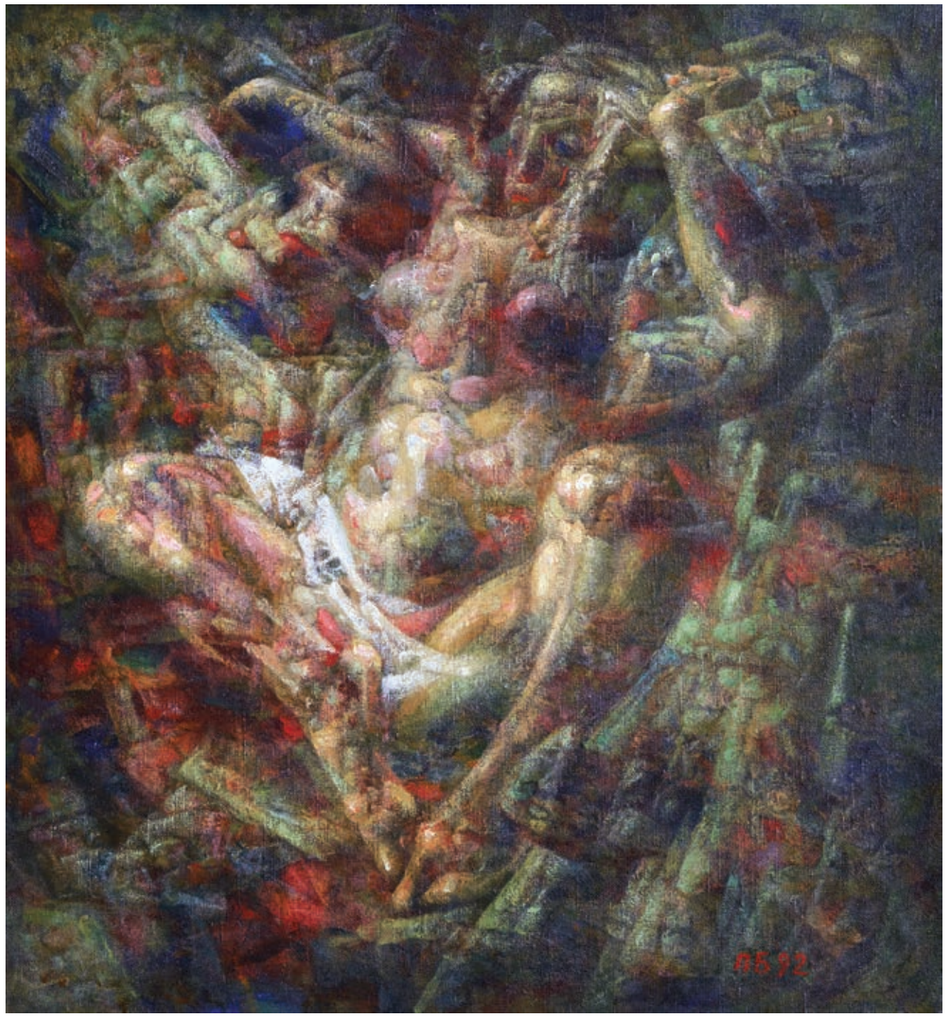

23

«Елегія», 1992

Полотно, олія
60 x 58 см
Підпис і дата знизу праворуч
Колекція Андрія Шаховцева

"Elegy", 1992

Oil on canvas
60 x 58 cm
Signature and date bottom right
Collection of Andrii Shakhovtsev

24

«Думи», 1992

Полотно, олія
40 x 30 см
Підпис і дата знизу ліворуч
Приватна збірка

"Thinking", 1992

Oil on canvas
40 x 30 cm
Signature and date bottom left
Private collection

25

«Симфонія», 1992

Полотно, олія
80 x 67 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Symphony", 1992

Oil on canvas
80 x 67 cm
Signature and date bottom right
Private collection

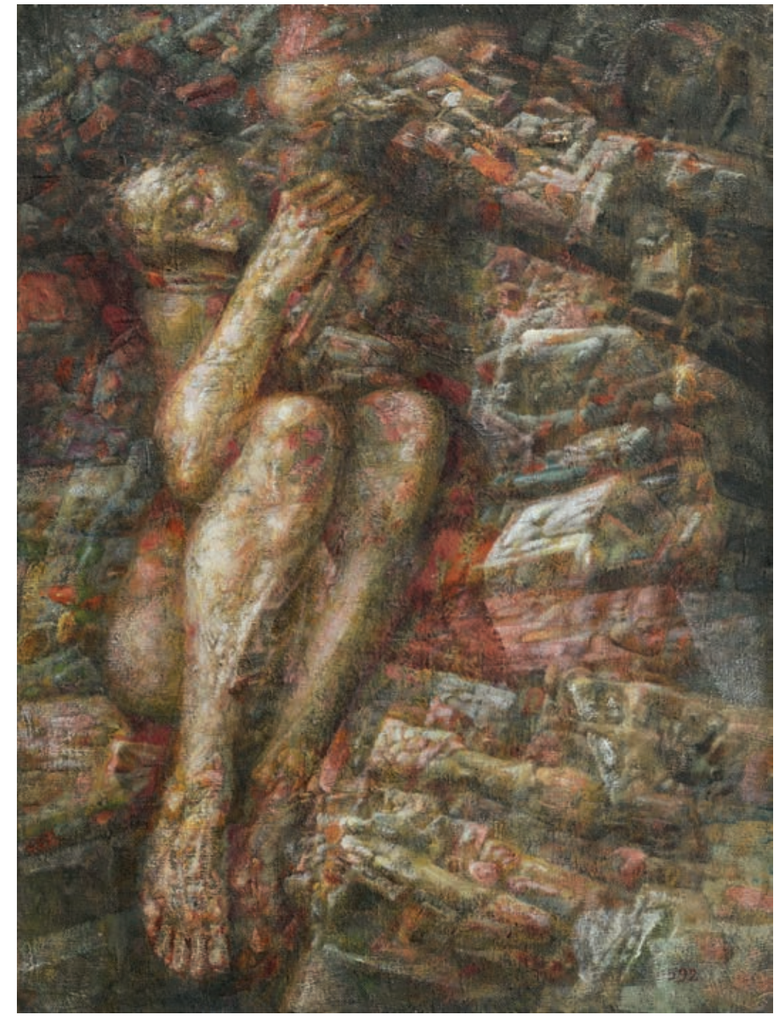

26

«Сон», 1992

Полотно, олія
80 x 60 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Dream", 1992

Oil on canvas
80 x 60 cm
Signature and date bottom right
Private collection

27

«Сон мрійника», 1994

Полотно, олія
17 x 40 см
Підпис і дата знизу ліворуч
Приватна збірка

"Dream of a dreamer", 1994

Oil on canvas
17 x 40 cm
Signature and date bottom left
Private collection

28

«Погляд», 1995

Полотно, олія
35 x 46,5 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Gaze", 1995

Oil on canvas
35 x 46.5 cm
Signature and date bottom right
Private collection

29

«Черниця», 1995

Картон, олія
46 x 35 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Nun", 1995

Oil on cardboard
46 x 35 cm
Signature and date bottom right
Private collection

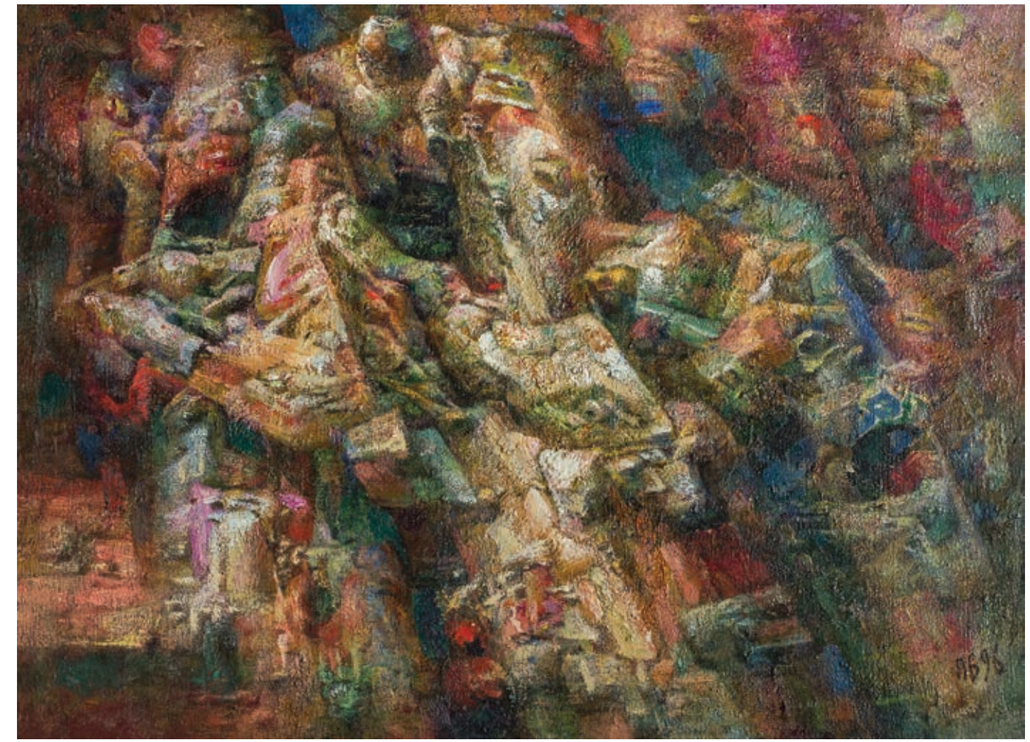

30

«Трансформація», 1996

Полотно, олія
50 x 70 см
Підпис і дата знизу праворуч
Колекція Бориса та Тетяни Гриньових

"Transformation", 1996

Oil on canvas
50 x 70 cm
Signature and date bottom right
Collection of Boris and Tetyana Grinev

31

«Боротьба», 1998

Полотно, олія
59 x 52 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Fight", 1998

Oil on canvas
59 x 52 cm
Signature and date bottom right
Private collection

32

«Прометей», 1999

Полотно, олія
58,5 x 55,5 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

"Prometheus", 1999

Oil on canvas
58,5 x 55.5 cm
Signature and date bottom right
Private collection

33

Без назви, 2004

Полотно, олія
90,5 x 101 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

Untitled, 2004

Oil on canvas
90.5 x 101 cm
Signature and date bottom right
Private collection

34

Без назви, 2008

Полотно на картоні, олія
50 x 70 см
Підпис і дата знизу праворуч
Приватна збірка

Untitled, 2008

Canvas on cardboard, oil
50 x 70 cm
Signature and date bottom right
Private collection

ЗОЛОТОЕ СЕЧЕНИЕ /

Аукціонний дім «Золотое Сечение»
заснований у листопаді 2004 року

КУРАТОР ВИСТАВКИ
М. Василенко

ОРГКОМІТЕТ
М. Василенко
О. Василенко
С. Скорик
С. Старостенко

ФОТОЗЙОМКА, ДИЗАЙН І ВЕРСТКА
В. Володимиров-Лихоліт

PR-ПІДТРИМКА
Ю. Лазнюк
О. Василенко

ДРУК
Фамільна друкарня huss

Тираж 300 екземплярів

Аукціонний дім «Золотое Сечение»
Україна, 01133, Київ, вул. Л. Первомайського, 4
Тел.: +38 044 240 95 32; +38 044 386 81 81
contact@gs-art.com
www.gs-art.com

© Права на публікацію творів з цього каталогу
належать аукціонному дому «Золотое Сечение»

Auction House "Golden Section"
founded in November 2004

CURATOR OF THE EXHIBITION
M. Vasylenko

ORGANIZING COMMITTEE
M. Vasylenko
O. Vasylenko
S. Skoryk
S. Starostenko

PHOTOS, DESIGN, LAYOUT
V. Volodymyrov-Lykholit

PR-SUPPORT
Y. Lazniuk
O. Vasylenko

PRINT
Family printing house huss

Circulation 300 copies

Auction House "Golden Section"
Ukraine, 01133, Kyiv, 4 L. Pervomaiskogo Str.
Tel.: +38 044 240 95 32; +38 044 386 81 81
contact@gs-art.com
www.gs-art.com

© The rights to publish works from this catalog
belong to the "Golden Section" auction house

Партнери:

ART UKRAINE

власть денег

ДС дзеркало тижня dsnews.ua

ЗОЛОТОЕ
СЕЧЕНИЕ
+38 044 240 95 32 www.gs-art.com +38 044 386 81 81